

M O W A

J. W. LUDWIKA *Fundament* KARSNICKIEGO
Podkomorzego Ziemi Wieluńskiej J. O. Trybunału Koron-
nego MARSZAŁKA odpowiadająca na Powitanie od
Prześwietney Palestry przy Reassumpcyi J. O. Trybu-
nału Koronnego Dnia 4go Września w Piotrkowie
Roku 1779.

M I A N A,

TEn jest porządek wszystkich przemieniających na świecie rzeczy, iż gdy jedna się kończy, druga się zaczyna. Nie jest wyłączona od porządku tego y ta Najwyższa Trybunału Koronnego Magistratura, która zwykłą po sobie idących czasów koleją w wyznaczonych dla siebie prawem kresach kończyć, y zaczynać się zwykła. Kończąc się, żegnać, zaczynając się witać, twoim to jest chwalebny obyczajem Prześwietna Palestro, godni y dystryngwowani mężowie, którego y dziś z niemającym ukontentowaniem naszym przez usta godnego współ kolegi swojego dopełniliście. Oddaliście już Przezacni mężowie winną w łaskawym osądzeniu waszym dla nas sprawiedliwość, odebrać ją nawzajem od nas powinniście. Wyciąga tego słuszność iama, wyciąga przyzwolta wdzięczność, wyciąga nakoniec y tą ktorey na tym tu miejscu strzedz najbardziej powinniśmy, winna od nas dla każdego sprawiedliwość; wywiezuie się więc z tych to obowiązków przez usta moje Prześwietna Izba nasza: ktożby mi dał abym zdolnie okryślić potrafił te sentymenty wdzięczności, czci y poważenia, dla was, ktoreto w tylu wspaniałych fercach tych wielkich mężów pewnie y niezawodnie są umieszczone! Co zaśże że siły y zdolność moję prawie przechodzi; przyjmiecież więc ten aczkolwiek niedostateczny winnego wam od nas wyraz podziękowania, a o przyzwolitych dla siebie od tej Magistratury nazawrze względach bądźcie iak naturuczysciey zapewnionemi.

Otworzona na dniu onegdajszym ta Świątnica sprawiedliwości przestrzega nas o blisko następujących ściślejszych urzędu naszego obowiązkach; w mocy to jest waszey Przezacni mężowie Wykonanie onychże albo nam łatwieysze, albo trudniejszy czynić; ktoż bowiem nie przyzna iak wiele nam zależy na tym iasnym poznaniu prawdy, którą wy nam otwierać y skazywać macie? Za waszem my światłem, y przewodnictwem do poznania oney dążyć, y zmierzać mamy, którą jeżeli kiedy niedość iasnie poznana od nas mieć zechcecie, obłąkania naszego stawszy się przyczyną, pewnie odpowiedzieć za nią najwyższemu Sędziemu nieomieszkanie. Niechay więc od was dalekie będą Przezacni mężowie te to kształtne sposoby ćmienia y taienia prawdy, które tchnącym pozorem omylnie wabiąc oczy nasze, nas obłąd, y bezdrożne obłąkanie, was o nieomylny zawód sumnienia y pewną odpowiedź przed BOGIEM przyprawić mogą. Niechay ieszcze dalekie będą y te partykularne intrygi ktore to uknowane w cieniach prywatnych domow y mieszkań naszych nieznosne częstokroć z uszczerbkiem sprawiedliwości w tej tu świątnicy czynią y sprawują zamieszanie. Urząd wasz Przezacni mężowie jest święty, pełnić obowiązki jego, nie na innym miejscu iak tylko w tym tu przybytku sprawiedliwości, ani się godzi, ani przynależy: niechay więc domy nasze Przezacni mężowie będą od was ludzka fczegulnie gościnnością zaszczycone; używamy w nich miłego od prac wytchnięcia, używamy słodkiego w przyjaznym obcowaniu towarzysztwa, ważniejszy zaś urzędu naszego sprawy miejscu temu poświęcone zostawuamy.

Honor tej Prześwietney Izby, iak ściśle z honorem waszym Przezacni mężowie ma związek, rzecz nadto iasna y widoczna; zachowaymyż więc zobopolnie dla siebie winne względy, niechay mieysca nie mają te to ostre, a częstokroć z przywiązanego ku łronie uprzedzenia pochodzące (gdy wyrok sądu nie do myśli wypadnie) bądź

•

bądź to y w naygładzich słowach przymowki, które choć y najlepiey dowcipnych wyrazow okraflą ukształcone, gdy przecieź z obrębów powinnego dla tey Magistratury względu wykraczaią, więcey wierzajcie mi zacni mężowie honorowi przymawiającego, aniżeli dośtoyności y powadze tey Magistratury szkodzić mogą. Wzajemną względnością utrzymując zobopólną między sobą uczciwość, niechcieymy przepominać y otym, co się sławy y honoru przezacnych y godnych wspoł obywatelow naszych, sprawy łwe na tym mieyscu pod imieniem pacyentow promowujących dotyczy. Jesteście Przezacni mężowie z obowiązku urzędu swego ich obrońcami, niech więc obrona iednych, nie będzie z pokrzywdzeniem dla drugich: rostrząsamy ich sprawy, ważmy y wartuymy ich dowody, skarżmy nakoniec y naganiaymy zdrożne ich naprzeciw Prawu wykroczenia, lecz honor y sławę ich w nienaruszoney całości y przy należytych obrębach nietykaną zachowuymy; na co że pilno z obowiązku moiego mieć będę bacność, raczycie byđź Przezacni mężowie iak naydokładniey o tym upewnionemi.

Poświęcam się na tę publiczną dla Narodu usługę przyiawszy na siebie obowiązek winnego wymiaru dla oczekujących z upragnieniem sprawiedliwości: na pierwszym zaraz do tey świątnicy wstępie przynieśliśmy wraz z sobą na ofiarę zdrowia y życia nasze, tych iż my oszczędzać nie będziemy, już miłą y pewną karmię się nadzieią, przeświadcza mnie albowiem o tym to przezacne z naydoskonalszych mężow wybrane grono, których mi naywyższa Opatrzność szczęśliwym aż nader losem za wspołtowarzyszow prac y trudow moich przeznaczyła. Gdy więc my ani wygodnych wczasow w ranniejzych podług Prawa zasiadaniach, ani znużnych prac w przedłuższym podług potrzeby dosiadywaniu oszczędzać wcale niebędziemy. Wy Przezacni mężowie nieraczie przykrzyć sobie w tym luboli pracowitym chwalebnyim iednak towarzystwie naszym, a przez wcześniysze do spraw przygotowania nie spuszczając się wcale na odległość, chociaż przydałszych Wpisow raczie uprzedzać skwapliwość naszą.

Miedzy innemi dla Oyczyzny pożytkami Przezacni mężowie, które pewnie niekończzone z usług waszych odbiera, za naypewniyszy ten służnie y sprawiedliwie liczyć się powinien, iż powierzoną pieczy y dozorowi swoiemu Młodź Szlę, chetną na dobrych y pożytecznych dla niey synow dokładnością prac, usilnością starań waszych wychowuiecie. Zaświadczaią rzetelność tey prawdy nie tylko Przeświętny Senat, nie tylko pierwsze po Woiewodztwach urzędy, ale nadto wszystkie prawie po całym kraju Sądowe Jurydykcye. Co bowiem to poważne w Narodzie naszym Oycow Oyczyzny koło naymędrszych w łwey radzie mężow, Co Przeświętne Woiewodztwa w pierwszych dośtoynościach naylepszych y naygodniyszych obywatelow, Co kray cały naydoskonalszych sędziow liczyć tylko może, wszyscy ci winni będąc ćwiczenia swoje tey szkole, z chlubą niezmierną waszą przezacni mężowie głosić nieprzełtaną wyfoką chwałę oboyg Koronnych Przeświętnych Pałestr. Tęć to nieśmiertelną wdzięczność y sławę głosić będzie y ta przezacna Młodź Polska, która w aktualney teraz od was dependencyi została. Nieżałuyciez więc przezacni Mężowie usilnych prac y starań waszych dla niey, niech przyzwoita z opisu Prawa karność utrzymuie ich w obrębach winney dla was podległości.

Już nakoniec ośtatnie te słowa moje obracam do was przezacna młodzi, krwi nayzłachetnieyszey w tym narodzie Potomkowie, wypiełgnowani na łonie tey ukochaney Oyczyzny, po to na to tu mieysce w poranku kwitnącego wieku waszego od nayzacniyszych Rodzicow, krewnych, y opiekunow waszych oddani jesteście, abyście czerpając iak z zrodła naypotrzebnieyszą dla was Praw Oyczytych naukę, światłem iey oświecając rozumy wasze, stali się w czasie Oyczyzny tey użytecznemi synami, a Jmion waszych naycelnieyszą podporą y ozdobą. Niezawodźciez więc tych tak słodkich o was powziętych nadziei, a usilnością prac, skromnością obyczaiow dążcie do połączonego z waszymi, Oyczyzny całej uszczęśliwienia. Niech was nieobrazają te napominające słowa moje, zapiszcie ie owszem w sercach y Pamięciach waszych, abyście zaś gdy wam na tym mieyscu zasiadać kiedy przyidzie, młodszym ie od siebie przypomnieli.

